

JUAN JOSÉ MORAGUES

President de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer

Martí Domínguez

«TOTS SABEM QUE EL QUE VOLEN AMB L'AIGUA DE L'EBRE NO ÉS AJUDAR ELS LLAURADORS I LES INDÚSTRIES VALENCIANES, SINÓ CONTINUAR AMB L'ESPECULACIÓ TURÍSTICA»

La Confederació Hidrogràfica del Xúquer és a hores d'ara l'única institució valenciana que lluita pel nostre medi ambient i per preservar-lo positivament. La gestió de l'aigua, i la tasca relacionada amb la gestió de les conques hidrogràfiques que depenen del Xúquer (la qual cosa implica unes competències amplíssimes, no sols a València, sinó també a Conca, Terol, Albacete i el sud de Tarragona), l'ha catapultat a una situació de força i de rigor al davant de la política especuladora del territori del Govern valencià.

«SÓC OPTIMISTA, HI HA MOLTA GENT TREBALLANT PER FER UN FUTUR MILLOR. I A MÉS, AQUESTA GENT DEL PP EN LES PRÒXIMES ELECCIONS SE'N VA A CASA! D'AIXÒ, N'ESTIC SEGUR!»

El president de la Confederació, Juan José Moragues (Gandia, 1954), és catedràtic d'Enginyeria de Camins de la Universitat Politècnica de València. La seua tesi doctoral, curiosament, es titulava «Models de disseny òptim d'estructures d'edificació», un títol ben sorprenent per a un enginyer que a hores d'ara lluita contra l'especulació urbanística. Juan José Moragues també és conegut pels mitjans de comunicació perquè fa uns anys va disputar a Justo Nieto el rectorat del Politècnic, i, com ell afirma, «va perdre per divuit vots».

© Fotos entrevista: Miguel Lorenzo

Ens rep al seu despatx de la Confederació: es troba particularment cansat per un viatge recent a Madrid i mira amb certa inquietud el recull de premsa del dia, a vessar de notícies alarmants. En un dels mobles es troba, junt amb altres distincions honorífiques, una gran arruixadora d'argent, barroca i una mica divuitesca. Quan li demanem de fer-se una foto amb ella, riu, per un moment dubta, però al final ens deixa fer.

Quina és la funció de la Confederació?

Uf! [Riu] La funció de la Confederació és gestionar les aigües de la conca del Xúquer i utilitzar-les seguint una política ecològica sostenible. Al mateix temps lluite per eradicar una imatge antiga d'aquesta institució, una imatge un poc de pel·lícula de l'Oest, on els membres de la Confederació són sempre els roïns. Ja saps, la gent dels pobles diuen: si vénen els de la Confederació i s'assabenten del que has fet ja veuràs quin *paquet* et cau... Volem donar una nova imatge mediambiental, d'institució al servei dels ciutadans, que realitza una gestió integral i racional de l'aigua.

La Confederació és una entitat dependent del Ministeri de Medi Ambient, i per tant del Govern socialista de Madrid. Li resulta fàcil mantenir la seua independència en una autonomia governada per un partit conservador?

Les relacions en general són bones, però ja pots imaginar que el tema de l'aigua és un recurs polític. Però cal insistir que nosaltres no frenem res, no aturem cap projecte; el que fem és tan sols mantenir-nos fermes a complir amb la legislació. Cal posar coherència en el moment de gestionar els recursos. No se'ns pot acusar de res: fem el nostre treball de la manera més transparent i clara possible. De tota manera, un govern que ha dinamitat la Conselleria de Medi Ambient i l'ha transformada en Territori i Habitatge per força ha de tenir interessos contraris als del Ministeri de Medi Ambient.

Una de les reivindicacions del PP és el transvasament de l'Ebre. És necessari? Per on passa el futur de l'aigua en aquest país?

Això és una fugida cap avant! Una fugida suïcida. Com que la indústria no va bé, com que l'agricultura no va bé, ens llevem de sobre les responsabilitats acusant un tercer, i dient que ens neguen l'aigua i el progrés. Aquesta actitud és un insult a la intel·ligència dels

valencians. Tots sabem que el que volen amb aquesta aigua de l'Ebre no és ajudar els llauradors i les indústries valencianes, sinó continuar amb l'especulació turística.

Les aigües dels rius «sobren»? Aquesta visió no dona l'esquena als coneixements científics més elementals?

Hem arribat a fer un discurs tan simple que quan algú veu que les aigües dels rius arriben a la mar diuen: ja està perdent-se l'aigua! Però si això és normal! El que és anormal és per exemple el cas del Túria i de tants altres rius nostres que arriben a la mar sense una gota d'aigua. Això és molt negatiu per als nostres ecosistemes, per a la salut del nostre litoral, per a les nostres platges... Però al final, el poble es queda amb aquesta visió simplista que l'aigua que arriba a la mar és una aigua que es perd... Com si la mar, la nostra mar, no necessitara també aigua!

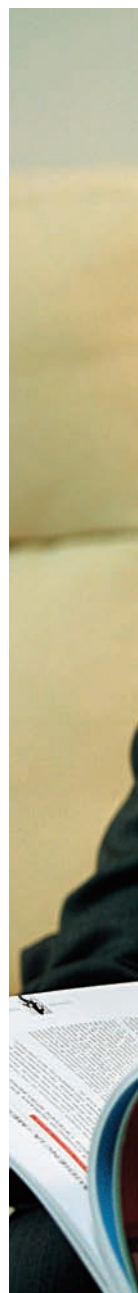
L'aigua es transvasarà amb tot el seu contingut biològic, inclosos organismes invasors especialitzats en la destrucció dels ecosistemes fluvials...

És clar, això és un altre tema. La gent al davant del missatge «Aigua per a tots» ja no vol saber res més. I quan poses algunes indicacions d'aquest tipus, com ara la vinguda d'aquestes espècies invasores (el musclo zebra, per exemple), que arruïnaran amb seguretat la singularitat biològica dels nostres ecosistemes fluvials,

t'acusen sense vergonya de traïdor als valencians! Quan el que en realitat fas és tot el contrari: lluitar per la nostra identitat, per totes aquestes espècies que tan sols es troben a la nostra terra! Al davant d'aquesta actitud, és impossible qualsevol diàleg, és una actitud visceral i reaccionària que fa por... Com es pot discutir amb aquesta gent sobre la qualitat de les aigües i sobre l'explotació dels aquífers quan t'acaben de dir traïdor! El debat no està en la realitat, sinó en un cinisme impressionant. De vegades, el Govern valencià duu algun especialista de fora, com ara de Califòrnia, que està a favor del transvasament... És clar que hi ha gent a favor! Però quants científics, també de Califòrnia, hi estan en contra? A aquests no els crida el Govern. En fi, és una actitud de nens.

I si no es fa el transvasament, hi ha aigua per a tant de PAI? Recentment en unes declaracions indicava que de 300 PAI tan sols deu tenien l'informe favorable.

«HAN CREAT UN CLIMA FAVORABLE A LA DESTRUCCIÓ DE L'HORTA. NO SERÀ UNA ESTRATÈGIA QUE L'AGRICULTURA VAJA TAN MALAMENT?»

**«ESTEM CREANT UN PAÍS
D'ADMINISTRACIONS ABSOLUTAMENT
IRRESPONSABLES: S'HA DE SER
AUTÒNOM PER A LES COSES BONES I PER
A LES DOLENTES! PER QUÈ SEVILLA NO
TÉ UN PALAU DE LA MÚSICA, UNA CIUTAT
DE LES ARTS I LES CIÈNCIES... PERQUÈ
NO VOLEN? QUÈ SÓN IDIOTES, ELS
SEVILLANS?»**

Sí que hi ha aigua! En aquestes declaracions tan sols alertava que aquestes noves actuacions no havien fet les infraestructures necessàries per a tenir aigua. Però al nostre país, amb una bona gestió, tenim aigua suficient... Quan penses que en la conca del Xúquer el 80% de l'aigua es destina a l'agricultura, el 15% per a beure i el 5% a la indústria, veus que hi ha un desequilibri clar. El problema no és si tenim o no tenim aigua, sinó créixer d'una manera racional. Potser la Comunitat Valenciana pot tenir dos milions més d'habitants, potser sí, però no pot tindre'ls en dos anys! Abans cal preparar totes les infraestructures, i també saber quin ús faran dels nostres recursos. Hi ha gent que està quinze dies al nostre país, però que en el xalet té gespa durant tot l'any! A Alacant hi ha gent que s'hi està com a molt dos mesos, però que proporcionalment gasten moltíssims recursos, generen molts residus sòlids, consumeixen molta aigua per a usos lúdics. Per això, sempre que es fa una nova actuació cal parlar de consum. Em sembla natural. Tenim prou aigua? Sí i no. Però el que és segur és que podem tenir mecanismes per a obtenir-la. El problema és créixer d'una manera controlada, evolucionar adequadament. I crec sincerament que la consciència ecològica dels valencians augmenta cada dia, per això el govern popular té tanta pressa a dur avant els seus projectes faraònics, perquè en molt poc temps els valencians no els veuran bé. I és precisament aquesta velocitat, aquestes presses, el que fa que el model de creixement del PP siga insostenible.

Es vostè molt optimista amb la societat civil...

Sí, molt. Mira, m'he trobat gent fantàstica, fantàstica... Molta gent. El que passa és que té por...

Por? Por de què?

Sí, té por. Té por d'això que deia adés... Que els diguen traïdors! Que els posen el *sambenito* d'amics dels catalans. Si mires els pressupostos dels ajuntaments, molts d'ells depenen de subvencions del Govern o de la Diputació, no es poden arriscar a perdre-les. No es poden arriscar que Juan Cotino els deixi de donar una subvenció de 100.000 euros! Amb aquesta política de subvencions el PP manté la boca callada de molts ajuntaments. Però en el fons no estan d'acord amb aquesta manera de conduir les coses, que sabem que és fam per a demà.

En les manifestacions en favor de l'«Aigua per a tots» els col·lectius agrícoles són molt importants. L'agricultura necessita aigua? Quina és la situació de sequera real al nostre país?

L'agricultura *sempre* necessita aigua. Per què? Perquè té unes infraestructures del segle XIX, perquè com més aigua millor, perquè es gasta l'aigua per a més coses que per a regar, com ara per a evitar problemes fitosanitaris, perquè tots volen regar al matí i ningú a la nit... En fi, l'agricultura *sempre* necessita més aigua... Però excepte en alguns casos molt concrets, crec que els problemes de l'agricultura no estan relacionats amb açò.

La situació dels llauradors és dramàtica. Collites perdudes, preus per terra... Quina solució hi ha per a l'agricultura que no siga el PAI? Que no siga el camp de golf?

Els problemes de l'agricultura no són d'aigua. Quina és la solució? En aquest sentit, el Ministeri de Medi Ambient té molt poc a dir. El que no podem fer és un país que reclama les seues competències i quan les coses van malament culpa el Govern central. El Govern valencià fa molt de temps que té les competències en l'agricultura i el declivi d'aquesta és responsabilitat de les conselleries implicades. Cal ser conseqüent. Has de resoldre tu mateix, el teu govern autonòmic, els problemes ocasionats per una mala gestió. Estem creant un país d'administracions absolutament irresponsables: s'ha de ser autònom per a les coses bones i per a les dolentes! Si no, quina classe d'autonomia és aquesta? Per què Sevilla no té un Palau de la Música, una Ciutat de les Arts i les Ciències... Perquè no volen? Que són idiotes, els sevillans? Que no els agrada la música, als sevillans?

Que no els agraden els museus? O és que els valencians som els més rics del món? El que no es pot fer és malgastar milions d'euros en aquestes obres i després acusar el Govern de Madrid de no invertir en infraestructures! Responsabilitat, tot és una qüestió tan simple com responsabilitat... I l'autocomplaença dels valencians al final es tradueix a quedar-se fora del món.

Aleshores els llauradors estan perduts en el nostre país? No, en absolut. El que cal és reaccionar: cal lluitar contra el minifundisme, contra una mala planificació; les cooperatives no poden ser centres que comercialitzen el que no es pot comercialitzar individualment, les cadenes de distribució han d'estar en mans dels valencians; cal treballar la qualitat, que això no significa que siga el millor sabor, sinó complir dates, calibres, colors, terminis, preus, etc. Potser la taronja valenciana és la

millor del món, però qui sap si en Holanda el que volen és que totes siguen iguals i que tinguen el mateix sabor. Cal estudiar les necessitats del mercat i adaptar-s'hi eficientment. Hi ha molt a treballar ací. Molt! I no estic contra el minifundisme sinó contra la tendència de la gent a no treballar conjuntament: el que no potser és que un gaste un producte fitosanitari i el del camp d'enfront un altre...

I això com es fa?

Doncs amb estructures agràries que van més enllà del que són les cooperatives. És una qüestió de planificació.

Francesc Signes, en una entrevista publicada recentment en MÈTODE, proposava l'agricultura ecològica i l'especialització en productes de qualitat com una opció interessant a explotar. Però hi ha un mercat real en aquest sentit?

Evidentment, la situació no és fàcil. Però tampoc hem d'enganyar la gent quan se li diu que tot pot ser un PAI. Una zona vora una població pot requalificar-se i fer-se urbana, però enmig de la Ribera crear unes expectatives que qual-sevol terreny pot ser un camp de golf és infame! No serà una estratègia? No serà una estratègia que l'agricultura vaja tan malament? Sovint em faig aquesta pregunta...

Una estratègia assassina...

Sí. Qui pot estar més a favor que el territori agrícola desaparega que

un llaurador ja gran, que veu que cada vegada ven pitjor la seua collita i que no té recanvi generacional? I que al llaurador veí li ha desaparegut el problema i l'han fet ric amb un PAI... No estan creant un caldo de cultiu favorable a aquesta destrossa de l'horta? És una pregunta, però la veritat és que tot és molt estrany...

No hi ha hagut una política agrícola eficient.

No sols això, sinó que s'ha invertit d'una manera eixelebrada en la transformació de terrenys de secà en regadiu. No cal més que anar per l'autopista per veure les muntanyes abancalades plantades de cítrics. Moltes d'aquestes transformacions el que han permès és l'eixida de diners d'origen incert, de la indústria submergida; han creat un greu problema al món agrícola tradicional valencià. No hi ha hagut cap tipus de vigilància en aquest aspecte. No sols això, sinó que moltes d'a-

**«MOLTES DE LES
TRANSFORMACIONS DE
CÍTRICS S'HAN REALITZAT
AMB FINANÇAMENT PÚBLIC.
S'HA ALIMENTAT UNA
ESPÈCIE DE BÈSTIA QUE
ARA S'HA GIRAT CONTRA
NOSALTRES, QUE HA
AFONAT ELS LLAURADORS...»**

questes transformacions s'han realitzat amb finançament públic. S'ha alimentat una espècie de bèstia que ara s'ha girat contra nosaltres, que ha afonat els llauradors... El que no pot ser és que a quaranta quilòmetres a l'interior de València hi haja plantacions de tarongers!

I aquests tarongers de *secà* tenen aigua?

La major part d'aquestes plantacions es reguen de pous que no s'han legalitzat... Potser són perfectament legalitzables, però avui reguen sense control i molts d'ells estan bevent-se el futur.

Quina política hídrica cal per al País Valencià? Ens en pot fer un breu resum?

És molt simple: planificar en un termini mitjà quins són els condicionants hídrics de la Comunitat Valen-

ciana. Quin és el ritme per a generar nous recursos, al qual s'ha d'adaptar el model de creixement que millor els vaja als valencians: turisme, camps de golf, agricultura... Per a saber quina és la nostra capacitat de generar recursos. I per altra banda continuar treballant en una concepció mediambiental: cal conscienciació social, que la gent veja els rius com a espais de vida. Els rius han de ser corredors ecològics...

Creu que la Conferederació en aquest aspecte fa suficient divulgació?

Ai, què vols que et diga! [Fa un llarg sospir.] Són tants els fronts oberts que tenim! Són tantes les necessitats, els riscos, i tan poca la infraestructura...

Però en aquests moments sou l'única institució oficial que lluita eficientment pels valors mediambientals dels valencians...

Sí, això és cert [riu]. I és molt dur! Però la Confederació està absolutament desbordada. Labor formativa, divulgativa, de control, una activitat administrativa

**«AL DAVANT D'AQUESTA ACTITUD
SOBRE L'AIGUA, ÉS IMPOSSIBLE
QUALSEVOL DIÀLEG, ÉS UNA ACTITUD
VISCERAL I REACCIONÀRIA QUE FA POR...
COM ES POT DISCUTIR AMB AQUESTA
GENT QUE T'HA DIT TRAÏDOR?»**

que ens col·lapsa completament... Sobretot quan no tenim la col·laboració dels altres organismes.

Es optimista sobre el futur?

Jo, sí, sí, totalment! Totalment! Perquè confie en la gent. M'he trobat amb gent molt bona, molt bona. En aquest país hi ha gent molt vàlida, i és amb ells amb qui hem de treballar i construir un país millor... No creus que els mitjans de comunicació teniu una tendència a traure tan sols les coses pitjors de la nostra societat? [Riu.] Torne a insistir, sóc optimista, hi ha molta gent treballant per fer un futur millor. I a més, aquesta gent del PP en les pròximes eleccions se'n van a casa! D'això, n'estic segur! 🍷

Martí Domínguez. Director de MÈTODE. Professor titular de Periodisme de la Universitat de València.